

سخن ماه:

دکتر امیرھوشنگ امینی

دلار تا کجا بالا میرود ؟

درحالی که با تشدید نرخ تورم جاری، نرخ برابری ریال و دلار نیز افزایش می یابد، رویدادی که در چند دهه اخیر ادامه داشته و همچنان به لحاظ در اختیار داشتن وجوه کلان ناشی از فروش دارائی های کشور و ایجاد استاندارد تصنعی حاکم از نظر عام دور مانده که همچنان ادامه دارد و به نظر می رسد بی آنکه نیازی به برخورداری از دانش اقتصاد سیاسی باشد دلائل آن باید بر همگان آشکار باشد، زیرا افزایش حجم پول درجریان بی آنکه حجم کالای تولیدی افزایش یابد از یک سو، بدهی دولت به نظام بانکی کشور و افزایش پایه پولی ازسوی دیگر است. با وجود این، در حال حاضر پرسشی که این روزها بیش از همه به صورت تلفنی یا شفاهی و حتا در جراید مطرح و عنوان می شود، این است که همه پرسش کنندگان می خواهند بدانند دلار و به طور کلی انواع ارز که منظور کلیه ارزها، اعم از دلار و یورو و پوند و درهم و سایر ارزها می باشد نرخ برابری آنها تا کی و در چه حد بالا خواهد رفت؟ فارغ از اینکه چنانچه واقع بین باشیم باید غیب گو بود و به این پرسش پاسخ داد.

بگذریم!

پاسخ سنجیده به این پرسش این است که اولاً باید دانست که این افزایش نرخ به هیچ روی افزایش ارزش واقعی هیچ یک از ارزهای مورد نظر نیست، ارزش ارزهای موردنظر تا حدودی ثابت و دست کم نسبت برابری آنها با یکدیگر همواره ثابت یا با تغییر کمی همراه است. آنچه در اینجا و در کشور ما در حال تغییر و افزایش است قدرت خرید ریال است که همچنان ادامه دارد و از ۷۰ ریال ۵۷ به حدود ۱۹۷۰۰۰۰ ریال افزایش یافته و همچنان رو به تشدید است. تصور پائین آمدن یا تثبیت نرخ آن هم مادام که ساختار اقتصادی کشور ساختاری متمرکز و دستوری دولتی می باشد باطل و همچنان ادامه خواهد داشت، ضمن اینکه تصور اینکه به فرض محال با آزاد شدن دلارهای بلوکه شده ایران در خارج بتوان گشایشی در این زمینه ایجاد کرد، که به هیچ روی مقبول نیست بلکه با الزام دولت به پرداخت دست کم بخشی از آن به صورت یارانه های آشکار و پنهان، نرخ تورم را افزایش خواهد داد. به بیان روشن تر نرخ برابری ریال/دلار افزایش خواهد یافت.

تثبیت نرخ دلار، آنهم در حدی به طور ملموس در گروی تغییر ساختار اقتصادی حاکم بر اقتصاد کل کشور از یک سو، لغو انواع یارانه ها اعم از آشکار و پنهان از سو ی دیگر، لغو پرداخت های

غیر بودجه ای از لایحه های بودجه های سالانه کل کشور، کاهش پایه پولی و به طور کلی تغییر سیاست های پولی و آغاز تولید به نحو سنجیده است که به نظر نمی رسد در نظام اقتصادی برقرار، آن هم به دست کارگزارانی که ذهنیت اقتصادی آنان در این نظام اقتصادی شکل گرفته است میسر باشد.

برای رسیدن به پاسخی مقبول باید نخست تورم به روشی ساده و همه فهم تعریف شود که ساده ترین آن این است که: تورم حاصل نسبت میزان پول در جریان و کالای در اختیار است. بنابراین هر اندازه این نسبت تغییر کند به همان اندازه نرخ ارز و از جمله دلار تغییر می یابد. بنابراین هر اندازه نرخ تورم افزایش یابد و به عبارت دیگر قدرت خرید ریال کاهش یابد به همان اندازه نرخ برابری دلار و ریال افزایش خواهد یافت.

پایان سخن باید پذیرفت و متوجه بود که تنها با تصور تغییر ساختار اقتصادی کشور، بنا به اشاره کاهش نرخ انواع ارز در شرایط کنونی نیز تصوری باطل است زیرا تثبیت و کاهش نرخ برابری ریال/دلار تنها با تغییر ساختار اقتصادی کشور، رعایت اصول و مبانی اقتصاد سیاسی، و تغییر مجریان مربوط و آنچه در بالا عنوان شد میسر خواهد شد.

* * * * *

اخبار کوتاه اقتصادی اتاق های بازرگانی

اخبار کوتاه اقتصادی ایران

اخبار کوتاه اقتصادی جهان

اخبار کوتاه اتاق مشترک ایران و انگلیس

برگزاری جلسه ماهانه تیر ماه هیات مدیره اتاق مشترک ایران و انگلیس

دویست و پنجاه و هفتمین جلسه ماهانه تیر ماه هیات مدیره اتاق مشترک راس ساعت ۱۴ چهارشنبه ۱۰ تیر ماه با حضور کلیه اعضا به استثنای دکتر شیبانی که در سفر خارج بسر می برد و با شرکت آقای امیرحسین پژوهی، بازرس قانونی اتاق، تشکیل و برگزار گردید. در این جلسه بعد از ارائه گزارش کارکرد دبیرخانه در خرداد ماه، اخبار اقتصادی، به ویژه در مورد مشکلات ثبت و سفارش کالا و استرداد همه پولها در عراق گفتگو شد. درباره برگزاری مجمع

عمومی سالانه اتاق با نظر و همکاری اتاق ایران مورد بحث و گفتگو قرار گرفت و قرار شد در مرداد ماه برگزار شود. در پی درمورد گردهمایی آتی آزاد اعضا قرار شد در هفته اول شهریور ماه در ساری، مازندران، برگزار شود. سپس درمورد پیشنهاد تهیه طرح گزارش تاریخ شفاهی اتاق به صورت فیلم و کتاب مطرح و مورد تأیید قرار گرفت. در این مورد قرار شد کلیه اعضای هیات مدیره و بنیان گزاران اتاق و برخی اعضای قدیمی به تهیه کننده مورد اشاره معرفی تا با آنان مصاحبه به عمل آید. جلسه راس ساعت ۱۶ پایان پذیرفت.

برگزاری جلسه های ماهانه تیرماه ماه کمیسیون های تخصصی اتاق مشترک

کمیسیون غذا، دارو، آرایشی و بهداشتی: سومین جلسه کمیسیون مربوطه روز سه شنبه

۱۴۰۵/۰۴/۳۰ راس ساعت ۱۶ با حضور خانم زهرا احمدی و آقایان علیرضا مناقبی، امیر اخوان، محمود توتونچیان، سعید دالوند، محمد علی موثقی، نیما احمد خانی تشکیل و برگزار شد. در ابتدا اعضا به تبادل اخبار اقتصادی پرداختند و در خصوص مشکلات حمل کالا با توجه به شرایط موجود گفتگو کردند و اتفاق نظر داشتند که انتقال کالا از طریق دریایی با اختلال شدید مواجه است و حمل هوایی نیز با قیمتهای بسیار بالا و سرسام آوری روبرو است و بصورت محدود انجام می شود. همچنین حمل و نقل کالا بصورت زمینی از مبادی اروپایی جریان دارد و

انتقال کالا به طریق ریلی انجام می شود ولی کالابه مدت طولانی در نوبت حمل قرار می گیرد. سپس آقای امیر اخوان دبیر کمیسیون گزارش آماری اولیه از تبادلات تجاری در سالهای ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ با بریتانیا در حوزه غذا، دارو و آرایشی و بهداشتی را ارائه نمودند که اطلاعات بر اساس داده های گمرکی و مبنای کد HS طبقه بندی شده بود و با توجه به جذابیت موضوع مقرر شد نسبت به تکمیل اطلاعات و تهیه گزارش جامع و با جزئیات بیشتر اقدام و معتبر سازی گردد. چون موضوع دیگری نبود جلسه ساعت ۱۸ به پایان رسید.

صورتجلسه کمیسیون بازرگانی، صنایع غیرنفتی، مدیریت تحول اقتصاد دیجیتال و هوشمند سازی: جلسه کمیسیون مربوطه در تاریخ سه شنبه ۲۳ تیر ماه ۱۴۰۵ راس ساعت ۱۶ با حضور آقایان محمد سعید ضرابیان، محمد علی مقدم، محمود توتونچیان، سید رضی سید اصفهانی، امیرحسین پژوهی، پرویز شکرانی، سید جعفر موسوی و افشین نویخت تشکیل و برگزار شد.

در ابتدا تبادل اخبار اقتصادی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و به تفصیل درخصوص موارد و مشکلات اقتصادی و مقررات موجود، هر یک از اعضا نظرات خود را اعلام کردند. در ادامه آقای مهندس محمد علی مقدم در خصوص تغییرات نرخ تعرفه محاسباتی برق و مشمول شدن قبوض

از بابت دیر کرد و جرایم و مشکلات اقتصادی آن به تفصیل توضیحاتی ارائه فرمودند. سپس پیرو مصوبات قبلی در خصوص حضور مشاوران مالیاتی و حقوقی در اتاق مقرر شد موضوع توسط دبیر کمیسیون پیگیری و اقدامات لازم و شایسته مبذول گردد. پس از آن در خصوص آموزش هوش مصنوعی به سرپرستی آقای مهندس افشین نوبخت مقرر شد طی یک جلسه حضوری آموزش مربوطه صورت گیرد. چون موضوع دیگری نبود جلسه در ساعت ۱۷:۲۵ پایان یافت.

صورتجلسه جلسه کمیسیون گردشگری، محیط زیست و برنامه ریزی شهری و ساختمان: جلسه کمیسیون فوق در تاریخ دوشنبه ۸ تیر ۱۴۰۵ با حضور آقایان محمد سعید ضرابیان، فرشید بندی، میثم گواهی، سعید دالوند و رامتین پورزند تشکیل و برگزار گردید.

در ابتدا تبادل اخبار اقتصادی مورد بحث و بررسی قرار گرفت که اعضا همگی از ناهنجاری های اقتصادی با توجه به وضعیت کنونی و بلا تکلیفی و بی ثباتی در قیمت ارز و به طبع آن افزایش بی رویه هر روزه قیمت کالا ها گلّه مند بودند. در ادامه آقای میثم گواهی گزارشی از وضعیت بد شرکت های گردشگری و دفاتر فروش بلیط و کسادی این بخش اقتصادی صحبت هایی در این حوزه بیان کردند و تاکید داشتند که ادامه این روند باعث ور شکستگی این صنف اقتصادی می شود. در ادامه

جلسه آقای ضرابیان با توجه به مشکلات ذکر شده از روند ساخت و ساز و اینکه پروژه های ساختمانی به علت گرانی روزانه مصالح و مواد، دیگر توجیح اقتصادی ندارد را بررسی و مورد بحث با اعضا قرار دادند و چون موضوع دیگری نبود جلسه ساعت ۱۷:۴۵ به پایان رسید.

کمیسیون نفت، گاز و پتروشیمی: اولین جلسه ماهیانه کمیسیون نفت، گاز و پتروشیمی در روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۴/۳۰ بطور حضوری با حضور ریاست محترم اتاق ایران و انگلیس جناب آقای دکتر امینی و اعضای کمیسیون آقایان محمد رضا سرمدی، خدا قلی حاج حسینلو، امیر حسین پژوهی، حسین غلام زاده، محمد جعفری فر، توحید نیک آمیز، غلامرضا کامیاب، ومهدی نوروزی در ساعت ۱۴:۰۰ برگزار گردید.

ابتدای جلسه، با پیشنهاد ریاست محترم اتاق و موافقت اعضای حاضر در جلسه، آقایان محمدرضا سرمدی به عنوان ریاست کمیسیون، امیرحسین پژوهی به عنوان نایب رییس و مهدی نوروزی به عنوان دبیر کمیسیون برای یکسال آینده انتخاب شدند. در ادامه منوال همیشگی و مطابق با بند ۱ دستور جلسه اعضای حاضر در جلسه به تبادل آخرین اخبار و اطلاعات در زمینه نفت و گاز و پتروشیمی پرداختند. اعضای محترم

کمیسیون مباحثی را در خصوص اوضاع اقتصادی و برنامه های دولت و بخش خصوصی برای بازسازی مجتمع های آسیب دیده در طی جنگ تحمیلی مطرح نمودند. همچنین اعضای کمیسیون مطالب و نقطه نظرات خود را در خصوص دشواریهای حمل و نقل کالا از کشورهای مختلف به ایران را مطرح نمودند. در ادامه مباحثی را در خصوص سهمیه تعرفه های اجناس وارداتی و مشکلات و اثرات آن بر بخش خصوصی را عنوان نمودند. سپس مقرر گردید که دبیرخانه اتاق از شرکتهایی که دارای کارت بازرگانی و یا عضویت معتبر اتاق بازرگانی ایران را دارند در جلسات کمیسیون دعوت به عمل آید و افراد شرکت کننده مدیران عامل آن شرکتها و یا نماینده قانونی آنها برای شرکت در جلسات کمیسیون باشند. در ادامه قرار شد که دبیر کمیسیون هماهنگیهای لازم برای اعزام و حضور یک هیات از طرف اتاق ایران و انگلیس برای شرکت در یکی از نمایشگاهها و یا رویدادهای مربوطه به نفت، گاز و پتروشیمی در کشور انگلستان را برنامه ریزی نمایند.

جلسه در ساعت ۱۵:۵۰ به پایان رسید.

اطلاعیه

به آگاهی اعضای محترم و کلیه خوانندگان محترم خبر نامه می رساند که آقای کیان ضرابیان، خواهرزاده آقای جعفر ذره بینی و عموزاده مهندس محمد سعید ضرابیان، در المیاد ریاضی و فیزیک سال جاری برگزار در کلمبیا بین ۵۰۰ نفر شرکت کننده موفق به دریافت رتبه اول و نشان این پیروزی شده است. از سوی هیات مدیره اتاق مشترک موفقیت ایشان را به خاندان ذره بینی و ضرابیان و ملت ایرن تبریک می گویم.

دکتر امیر هوشنگ امینی

ریاست محترم اتاق بازرگانی ایران و انگلیس

پیشنهاد درباره نرخ بنزین

با سلام و عرض ادب و با توجه به قیمت خرید هر لیتر بنزین به مبلغ ۱،۳۰۰،۰۰۰ ریال (یکصد و سی هزار تومان) اینجانب پیشنهاد می نمایم به منظور جلوگیری از زیان وارده بابت فروش بنزین به مبالغ جاری، تنها به وسایل حمل و نقل عمومی باشد. بنزین سایر مصرف کنندگان که افزایش قیمت آن به هیچ وجه اثری بر افزایش نرخ تورم ندارد به همان مبلغ خرید و سوخت ارزان، ویژه کلیه وسایل حمل و نقل عمومی باشد در اینصورت علاوه بر کاهش زیان دولت از این بابت و به طور قطع بهبود ترافیک به هر نحو که صلاح باشد مورد توصیه قرار میگیرد. همچنین می توان با افزایش درآمد حاصل از بالا رفتن نرخ سوخت به توسعه زیرساختهای وسایل نقلیه عمومی شهری و برون شهری پرداخت.

یک ناشناس

اخبار کوتاه اقتصادی ایران

روی چیست و چرا به آن نیاز داریم؟

روی (زینک) ماده معدنی ضروری برای بدن است که برای تندرستی به مقدار کمی از آن نیاز داریم. بدن ما نمی‌تواند روی را هم مانند مواد معدنی دیگر بسازد در نتیجه باید آن را از طریق رژیم غذایی دریافت کرد. چون روی نمی‌تواند به مقدار زیاد در بدن ذخیره شود لازم است تا به طور منظم مصرف شود تا میزان آن در بدن در حد سالمی باقی بماند. بدن ما این ماده معدنی مهم را فقط می‌تواند از مواد غذایی دریافت کند اما همیشه نمی‌توانیم آن را به راحتی جذب کنیم. چطور می‌توانیم اطمینان پیدا کنیم که به مقدار کافی روی مصرف می‌کنیم و کمبود آن چه عوارضی دارد؟

چرا به روی نیاز داریم؟

روی از جنبه‌های گوناگونی برای سلامتی ما مهم است. بیش از ۳۰۰ آنزیم در بدن که پروتئین‌هایی هستند که باعث تسریع واکنش‌های شیمیایی می‌شوند با کمک روی عمل می‌کنند. روی در بسیاری از فرآیندهای بدن ما مانند گوارش پروتئین و کربوهیدرات‌ها و تولید طبیعی دی‌ان‌ای نقش دارد. روی همچنین نقش مهمی در رشد سالم استخوان‌ها دارد چون کمک می‌کند کلسیم و مواد معدنی دیگر به هم پیوندند و ساختار تشکیل دهنده استخوان‌ها را ایجاد کنند. روی به عنوان آنتی اکسیدان هم عمل می‌کند و جلوی نابودی سلول‌ها را می‌گیرد و باعث کارکرد طبیعی سیستم ایمنی بدن می‌شود. روی برای تولید مثل و باروری طبیعی هم اهمیت دارد. در زنان نقش مهمی در تولید تخمک دارد و در مردان به تولید و تحرک اسپرم کمک می‌کند. در نوزادان و کودکان باعث رشد و پرورش مغز و سیستم عصبی می‌شود.

آیا روی برای درمان سرماخوردگی مفید است؟

روی نقش مهمی در کارکرد ایمنی بدن ما دارد و از دهه ۱۹۸۰ پس از آنکه پژوهش‌ها نشان داد حداقل در جانوران از تکثیر ویروس‌های سرماخوردگی جلوگیری می‌کند یکی از اجزای معمول برای درمان انواع سرماخوردگی‌ها بوده است. اما پژوهش‌های اخیر نشان داده است که روی سرماخوردگی را درمان نمی‌کند بلکه دوره بیماری را کوتاه‌تر می‌کند. در بیش از ۳۰ پژوهش هیچ نشانه‌ای از اینکه روی باعث جلوگیری از سرماخوردگی شود یافته نشده است اما برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهد روی باعث می‌شود دوره بیماری یک تا دو روز کوتاه‌تر شود. البته با توجه به انواع گوناگون روی و مقدار و مدت زمان مصرف آن کارشناسان در مورد شواهد اطمینان ندارند. همچنین عوارض جانبی آن را باید در نظر گرفت، درمان با میزان بالای روی ممکن است باعث دل‌به‌هم‌خوردگی، تهوع و احساس طعم فلزی در دهان شود.

اخبار کوتاه اقتصادی جهان

اندی برنام کیست؛ شهردار پیشین که قرار است نخست‌وزیر جدید بریتانیا شود

پس از حمایت نمایندگان حزب حاکم کارگر از رهبری اندی برنام، او اکنون در آستانه کسب کرسی پنجاه‌ونهمین نخست‌وزیر بریتانیا قرار گرفته است. اندی برنام چهره‌ای سیاسی از خود ساخته که بر صمیمیت و ارتباط آسان با مردم تکیه دارد و شعار «به اندی رای بدهید» بارها در صندوق‌های رای به سود او تمام شده است. او همچنین نخستین سیاستمداری خواهد بود که از زمان هارولد ویلسون در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، آشکارا هویت «شمالی» خود را در مسیر رسیدن به مقام نخست‌وزیری برجسته کرده است. نخست وزیران پس از هارولد ویلسون شاید ریشه‌هایی در شمال انگلستان داشته‌اند، اما هیچ‌یک مانند اندی برنام این موضوع را به بخش مهمی از جذابیت و پیام سیاسی خود تبدیل نکرده‌اند.

او نخستین اندرو نیست که به ساختمان شماره ۱۰ داونینگ استریت راه پیدا می‌کند. پیش از او اندرو بونار لاو در سال ۱۹۲۲ به این مقام رسیده بود.

اما او نخستین «اندی» خواهد بود که نخست‌وزیری بریتانیا را بر عهده می‌گیرد. او حتی لقب «پادشاه شمال» را نیز به دست آورده است؛ لقبی که پس از سخنرانی جسورانه او در سال ۲۰۲۰ بر سر زبان‌های افتاد.

او در آن زمان اعلام کرد که منطقه منچستر بزرگ محدودیت‌های بیشتر برای مقابله با همه‌گیری کووید را از سوی دولت نخواهد پذیرفت.

اما این سیاستمدار ۵۶ ساله، فعالیت سیاسی طولانی خود را به عنوان نمونه بارز یک چهره خودی در فضای سیاسی بریتانیا در وست‌مینستر آغاز کرد. با اینکه در دوره جدید راه یافتن با

پارلمان هنوز یک ماه هم از نماینده شدنش نمی‌گذرد، مسیر صعود او به قدرت، حاصل دهه‌ها تلاش و زمینه‌سازی‌های قبلی بوده است.

چرا بریتانیا بیش از دیگر کشورهای ثروتمند از جنگ ایران آسیب خواهد دید

○ ، الکسی کالمیکوف، بی‌بی‌سی روسی

جنگ آمریکا و اسرائیل با ایران منجر به بحران انرژی شده است؛ بحرانی که از آسیا آغاز شد و به تدریج به اروپا نزدیک می‌شود. نخستین ضربه را کشورهای فقیر متحمل شدند، اما در میان کشورهای ثروتمند نیز قربانیانی وجود دارد. بریتانیا نخستین کشوری خواهد بود که بیش از دیگران آسیب می‌بیند. دلیل این امر چیست؟

نخست به این دلیل که بریتانیا بیش از دیگر کشورهای گروه هفت به واردات منابع انرژی وابسته است و به همین دلیل، هرگونه کمبود انرژی بلافاصله بر قیمت‌ها در داخل این کشور تاثیر می‌گذارد. آلمان، ژاپن و فرانسه نیز وارد کننده انرژی هستند، اما برخلاف بریتانیا ذخایر گاز دارند و می‌توانند موقتاً بخشی از نیاز خود را با زغال سنگ تامین کنند. آمریکا و کانادا هم نه تنها در زمینه انرژی خودکفا هستند، بلکه مازاد تولید خود را صادر می‌کنند.

دوم اینکه بریتانیا در حالی وارد این بحران شده که همچنان از بحران‌های قبلی ضعیف و فرسوده است و ابزارهایی که دولت برای مقابله با این وضعیت در اختیار دارد، نسبت به دیگر کشورهای توسعه یافته محدودتر شده است.

چگونه بریتانیا به چنین وضعیتی رسید و آیا دولت می‌تواند به سرعت شرایط را تغییر دهد؟
«کاری از دست کسی برنمی‌آید»

اکنون بیش از دو ماه است که ۱۰ درصد از عرضه جهانی نفت و ۱۷ درصد از عرضه گاز جهان در خلیج فارس به دلیل جنگ متوقف شده است. قیمت جهانی نفت تقریباً دو برابر شده و همین

موضوع موجی از افزایش قیمت‌ها را در سراسر جهان به راه انداخته است. اما در میان کشورهای توسعه یافته، این افزایش قیمت در بریتانیا شدیدتر بوده است. نه فقط بنزین و گازوئیل، بلکه داروهایی مانند استامینوفن نیز گران شده‌اند و فروشگاههای زنجیره‌ای هشدار داده‌اند که اگر جنگ ادامه پیدا کند، ناچار خواهند شد قیمت کالاها را دوباره تغییر دهند.

افزایش نرخ تورم می‌تواند روند رشد درآمد واقعی مردم را متوقف و تقاضای مصرف‌کنندگان را تضعیف کند. این افزایش همچنین برنامه‌های بانک مرکزی بریتانیا برای کاهش نرخ بهره به منظور حمایت از تولید و مصرف را زیر سوال برده است.

چرا خودرو سازان جهان در رقابت با چین عقب مانده‌اند؟

شرکت «اکس‌پنگ» به بی‌بی‌سی گفت که اکنون توسعه ربات‌ها و ماشین‌های پرنده را در اولویت قرار داده است. **سورانجانا تواری**، خبرنگار تجاری آسی، پکن و هفی

خودرو سازان بزرگ جهان با واقعیتی تازه و نگران‌کننده مواجه شده‌اند؛ برندهای آمریکایی، اروپایی و ژاپنی به تدریج جایگاه خود را در برابر رقبای چینی از دست می‌دهند؛ رقاباتی که نه تنها در تولید خودروهای برقی، بلکه در فناوری باتری، طراحی صنعتی و سامانه‌های نرم‌افزاری نیز به پیشگامان این صنعت تبدیل شده‌اند.

در جریان نمایشگاه خودروی چین ۲۰۲۶، که بزرگ‌ترین رویداد خودروی جهان به شمار می‌رود، خبرنگاران بی‌بی‌سی از کارخانه‌های تولید خودرو در پکن و هفی بازدید کردند. آنچه بیش از همه جلب توجه می‌کرد، سطح خیره‌کننده خودکار سازی خطوط تولید و سرعت بالای توسعه فناوری‌های دیجیتال بود؛ پیشرفتی که موجب شده بسیاری از برندهای خارجی که روزگاری بر بازار چین تسلط داشتند، اکنون برای همگام شدن با رقبا به سختی تلاش کنند.

توشی هیرو میبه، مدیرعامل هوندا، پس از بازدید از یکی از کارخانه های بسیار پیشرفته در شانگهای، در گفت و گو با رسانه های ژاپنی اعتراف کرد: «ما هیچ شانسی برای رقابت با این سطح از پیشرفت نداریم.»

همزمان، جیم فارلی، مدیرعامل فورد، هشدار داد که خودرو سازان غربی «برای بقای خود می جنگند»، چون شرکت های چینی با سرعتی چشمگیر در حال گسترش حضور جهانی خود هستند.

طی چند دهه گذشته، شرکت های خارجی با سرمایه گذاری مشترک در کنار شرکای چینی، خودروهای خود را در این کشور تولید می کردند. اما اکنون ماهیت این همکاریها در حال دگرگونی است؛ چراکه شرکت های غربی برای حفظ توان رقابتی خود ناچار شده اند از دانش و فناوری شرکای چینی بهره بگیرند.

بیل روسو، تحلیلگر صنعت خودرو در شانگهای، می گوید: «بزرگترین اشتباه کشورهای توسعه یافته این است که تصور می کنند این تحول صرفا به خودروهای برقی مربوط می شود. مسئله اصلی این است که چه کسی رهبری نسل آینده فناوری های جابه جایی و حمل و نقل را در دست خواهد گرفت.»

شرکت «اکسپنگ» به بی بی سی گفت که اکنون توسعه ربات ها و ماشین های پرنده را در اولویت قرار داده است .

اطلاعات مقاله خودرو سازان بزرگ جهان با واقعیتی تازه و نگران کننده مواجه شده اند؛ برندهای آمریکایی، اروپایی و ژاپنی به تدریج جایگاه خود را در برابر رقبای چینی از دست می دهند؛ رقبایی که نه تنها در تولید خودروهای برقی، بلکه در فناوری باتری، طراحی صنعتی و سامانه های نرم افزاری نیز به پیشگامان این صنعت تبدیل شده اند.

در جریان نمایشگاه خودروی چین ۲۰۲۶، که بزرگترین رویداد خودروی جهان به شمار می رود، خبرنگاران بی بی سی از کارخانه های تولید خودرو در پکن و هفی بازدید کردند. آنچه بیش از همه جلب توجه می کرد، سطح خیره کننده خودکار سازی خطوط تولید و سرعت بالای توسعه فناوری های دیجیتال بود؛ پیشرفتی که موجب شده بسیاری از برندهای خارجی که روزگاری بر بازار چین تسلط داشتند، اکنون برای همگام شدن با رقبا به سختی تلاش کنند.

توشی هیرو میبه، مدیرعامل هو ندا، پس از بازدید از یکی از کارخانه هایی بسیار پیشرفته در شانگهای، در گفت و گو با رسانه های ژاپنی اعتراف کرد: «ما هیچ شانسی برای رقابت با این سطح از پیشرفت نداریم.»

همزمان، جیم فارلی، مدیرعامل فرود، هشدار داد که خودرو سازان غربی «برای بقای خود می جنگند»، چون شرکت های چینی با سرعتی چشمگیر در حال گسترش حضور جهانی خود هستند.

طی چند دهه گذشته، شرکت های خارجی با سرمایه گذاری مشترک در کنار شرکای چینی، خودروهای خود را در این کشور تولید می کردند. اما اکنون ماهیت این همکاریها در حال دگرگونی است؛ چراکه شرکت های غربی برای حفظ توان رقابتی خود ناچار شده اند از دانش و فناوری شرکای چینی بهره بگیرند.

بیل روسو، تحلیلگر صنعت خودرو در شانگهای، می گوید: «بزرگ ترین اشتباه کشورهای توسعه یافته این است که تصور می کنند این تحول صرفا به خودروهای برقی مربوط می شود. مسئله اصلی این است که چه کسی رهبری نسل آینده فناوری های جابه جایی و حمل و نقل را در دست خواهد گرفت.»

گزارش ویژه:

اشاره:

تحریریه خبرنامه گزارش تهیه شده توسط بی بی سی فارسی با عنوان اولویت های اقتصادی ایران در صورت آزادسازی دارایی ها چه خواهد بود را به دلایل خاص به عنوان گزارش ویژه این شماره خبرنامه انتخاب و از نگر خوانندگان خبرنامه می گذراند.

تحریریه

اولویت های اقتصاد ایران در صورت آزادسازی دارایی ها چه خواهد بود؟

○ نویسنده، علی رمضانیان

«آزادسازی پولهای بلوکه شده ایران» از پرتکرارترین و در عین حال پیچیده ترین موضوعات در روابط ایران و غرب طی چهار دهه گذشته بوده است؛ موضوعی که بارها به تیر یک رسانه ها تبدیل شده؛ گاه بخشی از آن به نتیجه رسیده و در بسیاری از موارد نیز در حد مذاکرات، توافق های اولیه یا وعده های سیاسی باقی مانده است.

برآورد میزان واقعی دارایی های مسدود شده ایران کار ساده ای نیست. این منابع تنها درآمدهای نفتی نیست، بلکه مجموعه ای از مطالبات ناشی از صادرات نفت، گاز، برق، منابع ارزی نگهداری شده در بانکهای خارجی و حتی برخی دارایی های درگیر پرونده های حقوقی را در برمی گیرند. به همین دلیل، ارقام اعلام شده از حدود ۲۷ میلیارد دلار تا بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار متغیر است. در هفته های اخیر بار دیگر موضوع آزادسازی بخشی از این منابع در محافل سیاسی و رسانه ای مطرح شده است؛ آن هم در شرایطی که اقتصاد ایران با کمبود شدید ارز روبه رو است. یکی از اعضای اتاق بازرگانی ایران به بی بی سی فارسی می گوید: «کمبود ارز به حدی رسیده که بسیاری از ثبت سفارش ها متوقف یا با تاخیر های طولانی مواجه شده اند و واردات عملا به کالاهای اساسی و مواد غذایی محدود شده است. دسترسی به منابع ارزی می تواند بخشی از این فشار را کاهش دهد.»

همزمان با بحث آزادسازی دارایی های مسدود شده، موضوع ایجاد یک صندوق بازسازی برای اقتصاد ایران نیز مطرح شده است. بر اساس بند ششم تفاهم نامه ایران و آمریکا، واشنگتن متعهد شده است با همکاری شرکای منطقه ای، برنامه ای با حداقل ۳۰۰ میلیارد دلار برای بازسازی و توسعه اقتصادی ایران طراحی کند؛ برنامه ای که سازوکار اجرایی آن باید در چارچوب توافق نهایی مشخص شود.

هرچند مقام های آمریکا تاکید کرده اند که این رقم به معنای پرداخت نقدی به ایران نیست و بیشتر به سرمایه گذاری در پروژه های زیربنایی، انرژی، حمل و نقل و سایر طرح های توسعه ای مربوط می شود، اما طرح چنین ارقامی این پرسش اساسی را مطرح کرده است که اگر این منابع مالی و ظرفیت های سرمایه گذاری در اختیار ایران قرار گیرد، اولویت های اصلی اقتصاد کشور چه خواهد بود.

به بیان دیگر، اگر ایران به ده ها میلیارد دلار دارایی مسدود شده خود دسترسی پیدا کند و همزمان امکان اجرای یک برنامه بزرگ بازسازی اقتصادی فراهم شود، این منابع باید در چه بخش هایی هزینه شوند تا بیشترین تاثیر را بر رشد اقتصادی، کاهش فقر، ایجاد اشتغال و افزایش رفاه عمومی داشته باشند؟

از چه زمانی و کجا دارایی های ایران مسدود شد؟

نخستین موج بزرگ مسدود سازی دارایی های ایران به سال ۱۳۵۸ و پس از اشغال سفارت آمریکا در تهران بازمی گردد؛ زمانی که دولت آمریکا دارایی های ایران در بانک های این کشور را توقیف کرد. هرچند بخشی از این منابع پس از توافق الجزایر آزاد شد، اما برخی مطالبات و دارایی های مرتبط با قراردادهای نظامی پیش از انقلاب همچنان حل و فصل نشد.

موج دوم و گسترده‌تر از سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ با تشدید تحریم های هسته‌ای و قطع دسترسی ایران به شبکه بانکی بین‌المللی آغاز شد و پس از خروج آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۸ به اوج رسید. در نتیجه، بخش بزرگی از درآمدهای نفتی و صادراتی ایران در کشورهای خریدار نفت و گاز مسدود شد.

طبق گزارشها، بیشترین دارایی‌های مسدود شده ایران به دلیل صادرات نفت در چین نگهداری می‌شود که برآوردها آن را بین ۲۰ تا ۵۰ میلیارد دلار اعلام می‌کنند. عراق نیز حدود ۱۵ میلیارد دلار بابت صادرات گاز و برق به ایران بدهکار است. کره جنوبی حدود ۷ میلیارد دلار از درآمدهای نفتی ایران را در اختیار داشت که در سال ۲۰۲۳ به حساب‌هایی در قطر منتقل شد. همچنین حدود ۳ میلیارد دلار در ژاپن و به گزارش روزنامه دنیای اقتصاد بین ۵ تا ۷ میلیارد دلار در هند باقی مانده است.

دارایی‌های ایران همچنین در لوکزامبورگ، عمان و حتی ایالات متحده نگهداری می‌شوند که وال استریت ژورنال، آن را ۸ میلیارد دلار تخمین زده است.

میزان خسارت ایران از جنگ چقدر است؟

اقتصاد ایران در یک سال گذشته دو درگیری نظامی بزرگ را تجربه کرده است؛ نخست جنگ ۱۲ روزه ایران و اسرائیل در خرداد ۱۴۰۴ و سپس جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران که از اسفند ۱۴۰۴ آغاز شد و حدود ۴۰ روز ادامه داشت. این دو جنگ خسارتهای گسترده‌ای به زیرساختهای اقتصادی، صنعتی، انرژی و حمل‌ونقل کشور وارد کردند.

پس از پایان جنگ ۱۲ روزه، موشه العاد، کارشناس مسائل خاورمیانه، در گفت‌وگو با روزنامه «معاریو» مدعی شد هزینه بازسازی خسارتهای وارد شده به ایران ممکن است از ۵۰۰ میلیارد دلار فراتر رود. او مدعی بود که در جریان این حملات، بیش از ۱۲۰ مرکز و تاسیسات راهبردی از جمله نیروگاه ها و برخی زیرساختهای مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران آسیب دیده یا از مدار فعالیت خارج شده‌اند.

سخنگوی دولت ایران در فروردین ماه امسال اعلام کرد برآوردهای اولیه نشان می‌دهد مجموع خسارتهای وارد شده جنگ دوم به اقتصاد ایران حدود ۲۷۰ میلیارد دلار است.

در واکنش به این خسارتهای، دولت از طراحی سازوکارهای مختلف برای تامین منابع مالی بازسازی خبر داد. یکی از این برنامه‌ها ایجاد صندوق های تخصصی برای احیای واحدهای تولیدی و صنعتی آسیب دیده است.

حجت الله صیدی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار، اعلام کرده است که «صندوق های بازسازی و احیای واحدهای تولیدی» با هدف جذب سرمایه های خرد مردم، نوسازی خطوط تولید، جبران خسارت بنگاه ها و حفظ اشتغال در دستور کار قرار گرفته‌اند.

سخنگوی دولت ایران گفت برآوردهای اولیه نشان می‌دهد مجموع خسارتهای وارد شده جنگ دوم به اقتصاد ایران حدود ۲۷۰ میلیارد دلار است.

علی مدنی زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی، نیز از راه‌اندازی صندوق های تخصصی در حوزه فولاد، پتروشیمی، صنایع کوچک و متوسط و همچنین حمایت از کسب و کارهای آسیب دیده خبر داده و گفته است که این طرح‌ها با مشارکت بخش خصوصی و مردم اجرا خواهند شد. خبرگزاری ایرنا گزارش داده است که وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز «صندوق جبران خسارت جنگ» را برای تسریع در پرداخت غرامت و حمایت از واحدهای تولیدی خسارت دیده راه‌اندازی کرده است.

با این حال، اهمیت اصلی در برنامه بازسازی مطرح شده در تفاهم نامه ایران و آمریکا نهفته است؛ برنامه‌ای که از اختصاص حداقل ۳۰۰ میلیارد دلار برای بازسازی و توسعه اقتصادی ایران سخن می‌گوید. تفاوت این طرح با صندوق های داخلی در آن است که علاوه بر منابع مالی، امکان مشارکت سرمایه گذاران و شرکت‌های خارجی در بازسازی زیرساخت‌های انرژی، حمل و نقل، صنعت و خدمات عمومی ایران را فراهم می‌کند.

پنج اولویت اقتصادی ایران در صورت آزادسازی دارایی‌های مسدود شده

مهم‌ترین پرسش درباره آزادسازی دارایی‌های مسدود شده و همچنین تشکیل صندوق خسارت این است که این منابع باید چگونه و در چه بخش‌هایی هزینه شوند. اقتصاد ایران پیش از جنگ هم با مشکلات ساختاری عمیقی روبه‌رو بود؛ از تورم مزمن و کاهش ارزش پول ملی گرفته تا فرسودگی زیرساخت‌ها، کمبود سرمایه‌گذاری و بحران انرژی. به همین

دلیل بسیاری از اقتصاددانان معتقدند اولویت نخست کشور صرفاً بازسازی خسارت‌های جنگ نیست، بلکه بازسازی اقتصاد ایران است.

کامران ندری، اقتصاددان، در گفت‌وگو با روزنامه دنیای اقتصاد تاکید کرده است که کنترل تورم و مهار بحران گرانی باید پیش از هر برنامه بازسازی در دستور کار قرار گیرد. به اعتقاد او، تزریق منابع مالی بدون اصلاحات اقتصادی می‌تواند آثار مثبت آزادسازی دارایی‌ها را از بین ببرد.

مهدی قدسی، پژوهشگر موسسه مطالعات اقتصاد بین الملل وین، نیز به بی‌بی‌سی فارسی می‌گوید: «دارایی‌های مسدود شده ایران در اصل بخشی از ذخایر ارزی کشور هستند و نباید به عنوان منابعی برای هزینه‌های جاری دولت یا پرداخت‌های کوتاه‌مدت تلقی شوند.» او معتقد است: «مهم‌ترین کارکرد این منابع، تقویت ذخایر ارزی بانک مرکزی و کمک به ثبات بازار ارز است.»

به گفته او، افزایش دسترسی بانک مرکزی به منابع ارزی ممکن است امکان مدیریت نوسان نرخ ارز و کنترل بخشی از فشارهای تورمی را فراهم کند.

آقای قدسی همچنین تاکید می‌کند که در صورت دستیابی ایران به این منابع، انتظار می‌رود سازوکارهای نظارتی مشخصی برای نحوه مصرف آن‌ها در نظر گرفته شود تا این دارایی‌ها مستقیماً در خدمت اقتصاد داخلی قرار گیرند.

در کنار این منابع، موضوع صندوق احتمالی بازسازی ایران نیز مطرح است. با این حال اقتصاددانان هشدار می‌دهند که استفاده از این منابع برای پرداخت یارانه‌های گسترده یا پوشش هزینه‌های جاری دولت می‌تواند به رشد نقدینگی و تورم منجر شود. به همین دلیل این منابع باید صرف سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت و رفع گلوگاه‌های اصلی اقتصاد شوند.

مهرداد وهابی، اقتصاددان و استاد دانشگاه پاریس، در این باره به بی‌بی‌سی فارسی گفت: «مهم‌ترین مشکل اقتصاد ایران طی دو دهه گذشته کاهش شدید سرمایه‌گذاری و فرسودگی صنایع بوده است.»

به گفته او، میزان استهلاک سرمایه در بسیاری از بخش‌های صنعتی از میزان سرمایه‌گذاری جدید بیشتر شده و همین مسئله توان تولید کشور را تضعیف کرده است.

مهرداد وهابی می‌گوید: «صنایع مادر، از جمله فولاد، پتروشیمی و صنایع زیربنایی، پیش از جنگ نیز با کمبود سرمایه‌گذاری مواجه بودند و خسارت‌های جنگی این وضعیت را تشدید کرده است.»

به اعتقاد او «راهکارهایی وجود دارد تا بخشی از دارایی‌های مسدود شده در خارج از دریچه صندوق ذخیره ارزی در صنایع سرمایه‌گذاری شود.»

دولت روی دارایی‌های مسدود شده و صندوق‌های خسارت داخلی و خارجی حساب ویژه‌ای باز کرده است، چرا که جیب دولت خالی است.

مسعود روغنی زنجانی، رئیس پیشین سازمان برنامه و بودجه، به دنیای اقتصاد گفته است «بدون جذب سرمایه خارجی، بازسازی گسترده اقتصاد و زیرساخت‌های کشور امکان‌پذیر نخواهد بود. چرا که دولت پولی ندارد و خود اسیر کسری بودجه زیاد و درآمد پایین است.»

اما ورود ارز به ایران، به هر شکل، به تنهایی گره گشا نیست؛ مسئله اصلی، نحوه اولویت‌بندی برای بازسازی اقتصاد است. چرا که در گذشته این تصور وجود داشت که دارایی‌های آزاد شده لزوماً در جهت تقویت زیرساخت‌ها و به نفع اقتصاد کشور هزینه شده‌اند.

اقتصاد ایران پیش از جنگ نیز با مشکلات ساختاری عمیقی روبه‌رو بود؛ از تورم مزمن و کاهش ارزش پول ملی گرفته تا فرسودگی زیرساخت‌ها، کمبود سرمایه‌گذاری و بحران انرژی بر همین اساس کارشناسان اقتصاد پنج اولویت را برای بازسازی در نظر گرفتند.

اول؛ توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک

مهدی قدسی معتقد است «نوسازی شبکه ریلی، جاده‌ای و هوایی کشور و توسعه کریدورهای ترانزیتی بین‌المللی می‌تواند جایگاه ایران را در تجارت منطقه‌ای تقویت کند و درآمدهای پایدار ارزی ایجاد کند.»

دوم؛ رفع بحران انرژی و ناترازی برق و گاز

مهرداد وهابی می‌گوید: «سرمایه‌گذاری در توسعه میادین گازی، افزایش ظرفیت تولید برق، بازسازی شبکه انتقال و توسعه نیروگاه‌های تجدید پذیر از مهم‌ترین نیازهای اقتصاد ایران است. این صنایع قبل از جنگ فرسوده شدند و باید علاوه بر نوسازی تخریب جنگ را هم بازسازی کنند. قطعی برق و کمبود گاز سالانه میلیاردها دلار به صنایع کشور زیان وارد می‌کند.»

سوم؛ نوسازی صنایع و توسعه تولید صادرات محور

یک تاجر اتاق بازرگانی در گفت‌وگو با بی‌بی‌سی فارسی گفت «ایران کشوری صادرات محور است. علاوه بر نفت سالانه ده‌ها میلیارد دلار صادرات غیرنفتی داریم. باید بازسازی صنایع صادرات محور مانند فلزی و پتروشیمی در اولویت قرار گیرد.»

چهارم؛ توسعه معادن و صنایع استخراجی

مهدی قدسی، توسعه صنایع استخراجی را اولویت اصلی برای ارتقای جایگاه ایران در زنجیره تامین جهانی می‌داند. او به بی‌بی‌سی فارسی گفت: «ایران علاوه بر نفت و گاز، ذخایر گسترده‌ای از مواد معدنی راهبردی از جمله مس، لیتیوم، عناصر نادر خاکی و سایر مواد مورد نیاز صنایع نوین جهان را در اختیار دارد. سرمایه‌گذاری در این بخش می‌تواند منابع درآمدی جدیدی برای اقتصاد کشور ایجاد کند.»

پنجم؛ احیای منابع آب، کشاورزی و محیط زیست

مهدی قدسی باور دارد: «بحران آب، فرو نشست زمین، خشکسالی و فرسودگی زیرساخت های کشاورزی از مهمترین تهدیدهای بلندمدت اقتصاد ایران به شمار می روند. سرمایه گذاری در مدیریت منابع آب، نوسازی کشاورزی و پروژه های زیست محیطی می تواند از مهاجرت های گسترده و تشدید بحران های اجتماعی جلوگیری کند.»

پول های آزاد شده، «معجزه اقتصاد ایران نیستند»

آزادسازی دارایی های مسدود شده ایران، اگرچه می تواند بخشی از فشار ارزی و مالی کشور را کاهش دهد، اما به تنهایی راه حل مشکلات ساختاری اقتصاد ایران نخواهد بود. تجربه دو دهه گذشته نشان داده است که حتی دسترسی به ده ها میلیارد دلار منابع ارزی نیز بدون اصلاحات اقتصادی، بهبود فضای کسب و کار و ایجاد ثبات سیاسی، نمی تواند مسیر توسعه پایدار را هموار کند.

اقتصاد ایران امروز بیش از آنکه با کمبود منابع مالی مواجه باشد، با کمبود سرمایه گذاری، فرسودگی زیرساخت ها، نا اطمینانی اقتصاد، مهرداد وهابی، اقتصاددان و استاد دانشگاه پاریس، معتقد است: «با نبود امنیت اقتصادی، سرمایه گذاری نا ممکن است. بدون سرمایه گذار واقعی، اقتصاد ایران شکوفا نمی شود و توسعه اقتصادی شکل نمی گیرد.»

رضا طالبی، پژوهشگر روابط بین الملل در دانشگاه لایپزیک نیز بر همین نکته تاکید می کند و می گوید: «سیاست خارجی ایران باید به سمت کاهش تنش ها حرکت کند تا سرمایه گذاران داخلی و خارجی اطمینان پیدا کنند که سرمایه آنها در معرض ریسک های سیاسی و امنیتی قرار نخواهد گرفت. وضعیت میان جنگ و صلح، بزرگترین مانع ورود سرمایه به اقتصاد است.» از این منظر، سرنوشت اقتصاد ایران تنها به آزاد شدن یا نشدن چند ده میلیارد دلار دارایی مسدود شده گره نخورده است. آنچه می تواند آینده اقتصاد کشور را رقم بزند، ترکیبی از ثبات سیاسی، کاهش تنش های خارجی، اصلاحات اقتصادی و جذب سرمایه گذاری بلندمدت است. پول های بلوکه شده می توانند فرصتی برای آغاز این مسیر باشند، اما نمی توانند جایگزین آن شوند.

دی و کاهش اعتماد سرمایه گذاران روبه رو است و سرمایه گذاری نیز منوط به وجود امنیت اقتصادی و سیاسی است.
